

A Múltunk Öröksége Alapítvány Tájékoztatója 2014/2 (33.)

A Marton Jenő-émlékérem 2014. évi kitüntetettje:

dr. Tóth József

1934-ben született Vácszentlászlón, gyermekéveit Zsámbokon töltötte. A településhez ma is ezer szállal kötődik, 2012-ben a falu díszpolgári címmel ismerte el a település érdekében kifejtett, több évtizedes fáradhatatlan tevékenységét.

A budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetemen 1953 és 1957 között folytatta tanulmányait, magyartörténelem szakos tanári diplomáját 1957-ben abszolválta. Ugyanezen év őszétől kezdett el tanítani a Pasaréti u. Általános Iskolában. Itt kapott megbízást az 1493. Sz. Bem József Úttörőcsapat vezetésére, ahol komoly tapasztalatokat szerzett a gyermek- és serdülő mozgalmi vezetómunkában. Itt tudatosodott számára a családi és az iskolai nevelésen túl a gyermek-szervezeti nevelés fontossága, szükséglete. Ennek felismerése, belső elfogadtatása meghatározta egyrészt szakmai pályafutását, másrészt tanórán kívüli nevelőmunkáját.

1974-től az Ady Endre úti Általános Iskola igazgatóhelyettese, majd – éveken át – a Fővárosi Tanács Művelődésügyi Főosztályának tanulmányi felügyelője. 1983-tól a III. Ker. Tanács MES osztályvezetője, azt követően 1991 és 1994 között az Óbudai Művelődési Központ főmunkatársa.

Alapítványunk kuratóriumának alapító tagja, tevékenységünk éltető erejű „motorja”.

A mai napig gyakorló természetjáró, a gyalogos szakágon kívül a túrakerékpározás áll a szívéhez legközelebb. A Magyar Természetbarát Szövetség keretében ő hozta létre (1966-ban) az Országos Kerékpáros Körtúrát, e szervezetben az Aranyjelvényes Túravezetők Klubjának elnökhelyettese is. Nemcsak ott, de a Tája, korok múzeumok Mozgalomban, a Honismereti Szövetségben és a Kossuth Szövetségben is szószólója volt a gyermek- és serdülő korosztály nevelési célja szempontjából leginkább megfelelő honismereti jellegű természetjárásnak, hagyományörzés-

nek. Ugyanez volt a célja akkor is, amikor a Budapesti Úttörőelnökség tagja volt, később pedig a Magyar Úttörők Szövetsége turisztikai szaknácádója lett.

Több mint 100 tábor és túrát vezetett, pl. a „Nógrádi”, a „Rákóczi”, a „Vörössipkás” kerékpáros expedíciókat, de vezetett gyalogos vándortáborokat is. 1961-től 1987-ig a csillebércei táborban „nyári úttörővezetőként” dolgozott (1965/66-ban táborvezető-helyettesként), mindig turisztikai vonalon. Az úttörő természetjárás előmozdítására 1982-ben megalapította a mai is élő „Ezüstfokos” vándordíjat.

Publikációs tevékenysége is főleg a gyermek- és serdülturisztika és hagyományörzés témaköréhez kapcsolódik. Művei: *Lent, hol a tölgyek* (1978), *Kerékpáros túrázók zsebkönyve* (1983), *Úttörő emlékhelyek gyűjteménye* (1986), *Képes úttörőmozgalom történet* (1986 – társszerző), *Vándor* (1988), *Vörössipkás expedíciók* (1994), *Frontélmények gyerek szemmel* (1994), *Útmutató kiránduló pedagógusoknak* (1994), *Úttörő emléktúrák* (1998), *Ezeréves emlékeink nyomában* (2000), *Táborozási turisztikai ABC* (2000 – társszerző),

Zsámboki krónika (2000), *Kossuth Lajos nyomában* (1990, 1993, 2002), *Lobogó láng* (2012). Ugyancsak 2012-ben jelent meg a Palatáblától az internetig c. monográfiája a zsámboki iskola 300 éves fennállása alkalmából, valamint *Vándorúton* c. verseskötete.

Kitüntetései: Kiváló Úttörővezető, Úttörővezető Érdemérem, Gyermekekért Érdemérem, Munka Érdemérem ezüst fokozat, Gyermekekért Díj, Honvédelmi Érdemérem arany fokozat, Természetjárás fejlesztéséért arany fokozat, Ifjúsági Természetjárásért Életműdíj, Vasvári Diploma, Zsámbok Díszpolgára

Marton Jenő-díjasok 2014-ben

Az idén már 8. alkalommal került sor a Marton Jenő-díj átadására azokban az iskolákban, ahol Marton tanár úr élete során tanított.

Az idei tanévben június 14-én volt valamennyi érintett iskolában a ballagással összekötött tanévzáró ünnepély. Ez nehezítette a személyes részvételt ezért Sármellékre postán juttattuk el a kitüntetést.

Az érintett négy iskolában a Marton Jenő-díjnak már komoly rangja van a diákok elismerésének sorában. Nézzük idén hol, ki érdemelte meg ezt az elismerést.

REZIBEN, ahová Révész György Kalotay Gábor segítségével érkezett – aki azonnal továbbment Keszthelyre – nagy szeretettel fogadták a kuratórium elnökét, aki első alkalommal vett részt ebben az iskolában az ünnepségen. Részt vett a 8 órákor kezdődő háladó szentmisén (az iskola fenntartója a Konstantinápolyi Egyetemes Patriarchátus Magyarországi Ortodox Exarchátusa), majd azt követően a 9 órákor kezdődő ballagási és tanévzáró ünnepélyen. Az évvértékelő igazgatói beszéd után került sor a legeredményesebb teljesítményt nyújtó diákok jutalmazására. A Marton Jenő-díjat a

nevelőtestület javaslata alapján GERENCSEK ORSOLYA kapta.

Orsolya az általános iskola éve alatt több versenyen szerepelt, tanulmányi eredménye végig kimagasló volt. Angol nyelvi vetélkedőn, képzőművészeti pályázatokon, elsősegély versenyen minden évben részt vett és szép helyezést ért el. Társaival kapcsolata példaértékű, aktívan közreműködik minden közösségi tevékenységben. Az iskolai diákönkormányzat diákelnöke. Megbízható, minden területen lehet rá számítani. Az ünnepély résztvevői nagy tapsal köszöntötték a Marton Jenő-díjjal jutalmazott diákokat.

KESZTHELYEN a Csány-Szendrey ÁMK Belvárosi Tagiskolában megkülönböztetett tisztelettel fogadták *Kalotay Gábort*, a Felügyelő Bizottság elnökét, aki a 8:30-kor kezdődő ballagási ünnepség keretében adta át a Marton Jenő-díjat GRANDWOHL MÁRK ballagó diáknak.

Márk az iskola zenei tagozatán kezdte tanulmányait. Mindvégig kitartott a zene szeretete mellett, ma is énekel, hangszeren játszik: oboázik. Felvételt nyert a Veszprémi Zeneművészeti Szakközépiskolába. Igazi közéleti szereplője az iskolának, nem hiányozhat egyetlen műsorból sem. Tisztelettudó, udvarias,

az osztályközösség aktív tagja. A diák tanács munkájában is részt vesz. Tudása megbízható, alapos. Legkiemelkedőbb kulturális elismeréseit különböző országos művészeti találkozókra érte el. Több ízben szerzett arany minősítést az oboa versenyeken. Közvetlen, megnyerő modorával belopta magát diaktársai szívébe. Ötleteivel, javaslataival, tetteivel nagymértékben hozzájárult az osztályközösség fejlesztéséhez.

SÁRMELLÉKRE postán juttattuk el az oklevelet a pénzjutalommal, és felkértük az intézmény igazgatóját a kitüntetés átadására. A javaslat alapján HARSÁNY DOMINIKA vált méltóvá az elismerésre.

Dominika példás magatartású szorgalmas diák. Rendszeresen részt vett tanulmányi versenyeken, főleg irodalomból, szövegértésből, helyesírásból és azokon szép eredményt ért el. A közösségért végzett munkája is példaértékű, olyan diák, akire mindig számíthatnak tanárai, diaktársai. A tanulás mellett sportra – elsősorban lovaglásra – is volt ideje. Az állatok iránti szeretete, tisztelete szinte predesztinálta erre a nemes sportágra. Kitüntetését bizonyára nagy tapsal ismerték el az ünnepség résztvevői.

ZALAVÁRON délután 4 órakor kezdődött az ünnepély. Az alapítványt e sorok írója képviselte. Ünnepi hangulat, fegyelmezett diáksereg, szülők, nagyszülők, barátok sokasága várta az év utolsó rendezvényét. A szabadtéri színpadon megjelent diáksereg szinte minden tagja szereplője volt annak a műsornak (versek, dalok, jelenetek), amely felelevenítette a jelenlévőknek a tanév legfontosabb, legérdekesebb eseményeit. Kedves színlátja volt a műsornak, hogy abban aktívan részt vettek a nevelőtestület tagjai is. Elhangzott a búcsúzó diákok köszönete elmúlt 8 évben kapott segítségért, majd az intézmény vezetője, Gerecs Mária igazgató-

nő látta el útravalóval a ballagókat. Ezt követte a tanév munkájának értékelése. Nagy változás előtt áll az intézmény. A Suli Harmónia Alapítvány, mint fenntartó nem tudja tovább vállalni az ezzel járó kötelezettségeket, ezért ösztön az állam veszi át az intézményt. Erről adott részletes tájékoztatást a kuratórium elnöke *Kósa Istvánné*, majd *Berkenyész István* polgármester úr, aki hangsúlyozta, hogy mindent megtesznek az iskola fennmaradásáért. Megkezdtek az iskola felújítását, nyílászárók cseréjét, fűtés korszerűsítését. Erre 40 millió Ft áll rendelkezésre. Sajnos a tanuló létszám fogy, jelenleg 73 tanulója van az iskolának. Biztató jel, hogy a búcsúzó 7 diák helyére 13 elsős iratkozott be. Nyitva áll az iskola a szomszéd települések tanulóinak is – mondta a polgármester úr – ha kell, iskolabuszt indítunk a szállításhoz. *Berkenyész István* 20 éve irányítja, vezeti a település életét, de most ő is búcsúzni készül. Az őszi választáson már nem indul, de magánemberként mindig számíthatnak a segítségére – ígérte – szívügye az iskola. Az igazgatónő megköszönte a település vállalatának, szervezeteinek, az önkormányzatnak, a szülői munkaközösségnek azt a segítséget, amit a tanév során az iskola működéséhez nyújtottak. Következett a jól végzett munka elismerése. A sor a Marton Jenő-díj átadásával kezdődött. Az alapítvány képviselőjének bejelentését, miszerint HEGEDŰS BALÁZS a kitüntetésben részesülő diák, nagy taps kísérte.

Balázs első osztályos kora óta példás, jó magatartású és kiemelkedően szorgalmas tanuló. Tanulmányi eredménye jeles vagy kitűnő volt az évek során. Magyar nyelvből, irodalomból és idegen nyelvből több alkalommal dícséretet kapott. Rendszeresen részt vett helyi, körzeti tanulmányi versenyeken. Helyesírásból kiemelkedő eredményeket ért el éveken keresztül. Az iskolai rendezvényeken szívesen vállalt felada-

tot, segíti a pedagógusok munkáját, műsorokban megbízható szereplő. A diákönkormányzat munkáját rendszeresen segíti. Az ünnepély további részében számtalan könyv és elismerő oklevél talált gazdára.

Ismét gazdagodtunk egy szép él-ménnyel. Most már elérkezett a pihenés ideje. Kellemes, gondtalan, vidám nyarat kívánva búcsúztunk egymástól.

Magócsi Károlyné

Vándortábori találkozó Szalkszen tmártonban

Az úttörő vándortáborozás negyven éve címmel nagyszerű körülmények között, remek hangulatban került sor május 16-17-én Szalkszen tmártonban a Mozgalompedagógiai Szakosztály és a Múltunk Öröksége Alapítvány közös rendezvényére. A vendéglátók, a helyi 3143. sz. Petőfi Sándor Úttörőcsapat, Szalkszen tmárton Község Önkormányzata, a Petőfi Sándor Általános Iskola és a Petőfi Sándor Emlékmúzeum Múzeumbarati Köre Kerner Erzsébet csapatvezető, alpolgármester minden részletre kiterjedő irányításával mindent megtekett a Művelődési Házban kezdődő, délután a Petőfi Múzeumban folytatódó találkozó sikere érdekében.

A péntek délután érkezők részt vehettek az úttörőcsapatnak az iskola-történeti projekt keretében rendezett Tavaszi virágoso elnevezésű játékán.

Antal Istvánné és Probojáczné Turi Éva az akadályversenyen

Szombat délelőtt a résztvevők először megtekinthették az összejövétel tiszteletére rendezett alkalmi kiállítást.

Kerner Erzsébet köszöntője után Trencsényi László A művészetek vándorútján c. előadásában utalt a vándor-

tábori mozgalomnak az Úttörőszövetség hetvenes éveiben kibontakozó megújulási törekvéseibe való beágyazottságára, hangsúlyozva, hogy ez a tevékenységi forma is a közösségi értékek hangsúlyosabb megjelenését szolgálta, csakúgy, mint az úttörőközösségi játékok, a közösségek önálló tevékenységére épülő szemlék, akciók.

A résztvevők egy csoportja

Révész György a vándortábori mozgalom előzményeiről, a német Wandervogel mozgalomról, a magyar Vándordiák Egyesületről beszélt, kiemelve a jeles polihisztor-pedagógus, Gábor Ignác szerepét, de kitért a magyar cserkészlet 1913-as legendás tujatúrájára a Vágon és a regös vándorlásokra is. Fontosnak tartotta, hogy a tanácskozás felhívja a társadalom és az illetékes szervek figyelmét a vándortáborozás fontosságára.

Dr. Tóth József, aki a kerékpáros vándortáborozásról tartott volna korreferátumot, betegsége miatt nem tudott részt venni a tanácskozáson, így távollétében Révész György jelentette be, hogy a Múltunk Öröksége Alapítvány kuratóriuma neki ítélte a Marton Jenő-emlékérmet. A Mozgalompedagógiai Szakosztály Vasvári Diplomáját pedig Kerner Erzsébet, a találkozó házigazdája vehette át.

A kiállítás egy részlete

A minden résztvevő elismerését kiérdemlő birkapörkölt-ebéd után a tanácskozás a Petőfi Sándor Emlékmúzeumban folytatódott. A résztvevők megkoszorúzták Petőfi Sándor és Majsai Károly emléktábláját. Majsai Károly Petőfi-kutatói, pedagógiai, úttörő csapatvezetői dr. Pap István méltatta.

A továbbiakban ugyancsak dr. Pap István értékelte a Múltunk Öröksége Alapítvány „Emlékeim, tapasztalataim a vándortáborozásról” c. pályázata-ra beérkezett munkákat. A tanácskozás Antal István, Bús Gabriella, és Nemoda István hozzászólásával folytatódott, és köszöntötte a résztvevőket Káposztás Tibor, Szalkszen tmárton polgármestere is. A találkozó a helyben sült, ízletes kenyérlángos elfogyasztásával zárult.

Révész György

Kitűnő hangulat a Petőfi-házban: Gránicz Erzsébet, dr. Nagy Józsefné, dr. Pap Istvánné

Kerner Erzsébet, a Magyar Pedagógiai Társaság Vasvári Diplomájának 2004. évi kitüntetettje

Ez évi kitüntetettünk – bár nem tudhatta, mire készülök (legalább is ezt remélem) –, nemrég elküldte nekem eddigi táborozásainak listáját, ami 82 tételből áll. 82 tábor, amelyben az elmúlt 51 évben gyereként, ifiként majd felnőtt vezetőként vett részt. Gondoltam, méltatás gyanánt felolvassom ezt a listát, de aztán úgy láttam, túl hosszadalmas lenne.

1975-től 1978-ig Apostagon, majd 1978-tól Szalkszentmártonban tanít matematika-fizika szakos tanárként

Gyermekeként őrsvezető, apostagi években rajvezető, majd 1978-tól a szalkszentmártoni 3143. sz. Petőfi Sándor Úttörőcsapat – melyben 1961-ben lett kisdobos, majd úttörő és ifivezető – vezetője, 1985-től 1990-ig a Bács-Kiskun megyei táborozási szakbizottság tagja.

„Büszke vagyok arra, hogy az alföldi gyerekek segítségével kiránduláso-

kon és az általam szervezett több mint 50 táborban ismerkedhettek és ismerkedhetnek meg hazánk szépségével, nevezetességeivel” – írja magáról.

Alapítványunk Felügyelőbizottságának tagja. Munkáját a település is ismeri, csaknem húsz éve képviselő Szalkszentmártonban, jelenleg alpolgármester is.

Kitüntetései: Kiváló Úttörővezető, Gyermekéért Érdemérem, Gyermekéért Díj

Egy interjúban azt mondta, hogy számára a legnagyobb jutalom a gyermekek szemének csillogása. Kívánjuk, hogy még sokáig legyen része ebben az örömben.

Révész György

Dr. Tóth József, a kerékpáros vándortáborozás „atyja” betegsége miatt nem tudott részt venni a szalkszentmártoni találkozón, ezért korreferátumát írásban küldte el. Az alábbiakban ezt adjuk közre.

40 ÉVE TÖRTÉNT

„1974. április 4-12. A szlovák nemzeti felkelés 30. évfordulóján budapesti és nógrádi úttörők kerékpáros expedíciója kereste fel a nógrádi partizán-emlékhelyeket Besztercebánya-Salgótarján útvonalon” – olvasható a Magyar Úttörőmozgalom történeti kronológiájában.

A budapesti-pasaréti kerékpáros úttörőimmel április 4-én vonattal utaztunk Salgótarjánig, onnan pedig Litkére kerekedtünk, ahol a helybeliek kedves műsorral fogadtak és a családoknál szállásoltak el bennünket. Engem a helyi postamesternőhöz, nemes Andrassy Klára grófnőhöz osztottak be, akivel igen tartalmas esti beszélgetést folytattunk történelmi, politikai kérdésekről. Másnap reggel szép, napos időben indultunk a faluból Salgótarjánig, ahonnan a nógrádi csoporttal együtt vonattal utaztunk tovább Besztercebányára. Innen a kerékpárjaink átvétele után a közeli Kremnická-ra mentünk a fel-

kelés egyik tömegsírjához, hogy tisztelegjünk a fasiszták áldozatai előtt.

Délután a csodálatos környezetben lévő tajovi úttörő-táborban helyezkedtünk el, ahol a környező hegyeket még hó borította. Itt találkoztunk a helyi úttörővezetőkkel egy bőséges vacsora közben.

Ápr.6-án a kiadós önkiszolgáló reggeli után Hermanyec felé indultunk: fárasztó állandóan emelkedő úton. A falu felett lévő „Izbica barlang”-hoz 27 szerpentinkanyar után gyalogoltunk fel, hogy megcsodáljuk az 1 km-es cseppkő-termeket. Visszafelé – a szép lejtőn – 20 perc alatt már a besztercebányai úttörőházba értünk. Délután itt találkoztunk a szlovákiai magyar úttörőkkel, este pedig a tajovi „Halusky” vendéglőben vacsoráztunk.

Másnap busszal mentünk fel Stary Hőre után Donovaly-ba, ahol meghallgattuk Csillik és Babjak helyi

idegenvezetők ismertetését a szlovák felkelés itteni eseményeiről, és megkoszorúztuk a Sport-Hotel előtt lévő partizán emlékművet. Innen lementünk Kalistye romfaluba, amely partizán-bázisként adott helyet a felkelés vezetőségének, szállást, ellátást a felkelőknek; és ezért a németek 1945. március 18-án felégették. Itt mondta el Visnyi Milán, hogy erdész-édesapját a fasiszták elevenen kettéfűrészelték. A felégetett faépületek között keresgélve úttörőink magyar köpenygombokat, sőt emberi csontokat is kikapartak a földből. A közeli Mostenica falu mellett kivégzett 14 magyar hadifogoly-partizán síremlékét is megkerestük, és tisztelegtünk a felkelést segítő hőseink előtt. Elmentünk Nemecka faluba arra az emlékhelyre is, ahol a fasiszta-kollaboráns Hlinka-gárdisták 800 főt pusztítottak el a mészégető kemencékben. Megkoszorúztuk az itteni emlékművet is.

Ápr.8-án búcsúztunk Besztercebánya környékétől, és a Garam mentén kerekedtünk dél felé Zólyom-ba: itt felkerestük az egykori Triduby partizán-repülőteret a híres Szliács-fürdőt, és tisztelegtünk a partizánokat segítő repülők emlékművénél is. Itt Stefán Hudák csapatvezető úttörői-

vel fogadott az úttörőházban. Az itteni ebéd után felmentünk a zólyomi várba, ahol Balassi Bálint született, 1944/45-ben pedig itt volt a Nógrádi-partizánegység központja. Zólyomból Detvá-ra mentünk, az iskolában vacsoráztunk, szállásunk pedig a „Jánosik” szállodában volt.

Másnap a szállodai reggeli után megtekintettük a helyi iskolamúzeumot és meghallgattuk az itt lévő gazdag népművészeti és történeti anyagok ismertetését. Következő állomásunk Divin község volt, az egykori Zichy-kastély, ahol 1944 szeptemberében gr. Zichy Ladomér segítette Horthy béke delegációját a szovjetekhez. Innen tovább mentünk Losonc-ra, ahol a jégpálya épületében kaptunk vacsorát és szállást. Itt is kedves fogadtatásban volt részünk a helyi úttörővezetők részéről, akik – szlovák neveik ellenére: Olivia Kolimarová, Vítora Tancikovo, Gizela Bódiova – mindannyian magyarok voltak. Április 10-én a városnézés, ajándékvásárlás után az úttörőházban a helyiek is átadták ajándékaikat (mi magyar népművészeti tárgyakat osztogattunk a vendéglátó helyeken). Minden úttörőnk egy-egy turista oldaltáskát kapott, a csapatunk pedig 2 sátrat. Délután igen hangulatos találkozóra került sor az ifjúsági klubban, ahol estébe nyúló közös dalolás, versmondás, élmények mesélése volt a program. Másnap reggel nekivágtunk a dimbes-dombos Halics- Alsósztrégova-i útnak, hogy tisztelegjünk Madách Imre múzeuma és síremléke előtt. Az ebédet a hangulatos berendezésű, díszes, népi

faragású Vieskai „pásztortanyán” fogyasztottuk el. Losoncra jó hátszéllel értünk vissza. Egy rövid pihenő után vacsoráztunk, és a közös táborút mellett búcsúztunk kedves vendéglátóinktól. Április 12-én – az expedíció utolsó napján – korán reggel indultunk Losoncról Fülekre, ahol a helyi múzeumot és a vár romjait néztük meg. Egy rövid vásárlási szünet után Ragyolcra majd innen Abroncsospusztára kerekedtünk, ahol a partizán síremléknél Novák elvtárs egykori partizán és Futó Ernő igazgató kalauzolt bennünket, elmesélve az itteni harci eseményeket. (Az ő édesapja is partizán volt.) Ezután a ragyolci iskolában láttak bennünket vendégül ebédre. Ebéd után Somoskőújfalunál léptük át a határt és érkezünk haza.

Az expedíciót a magyar és cseh-szlovák jó úttörőkapcsolatoknak köszönhetően nagyszerűen megszervezte az Úttörőszövetség apparátusa. Nekünk „csak” zökkenőmentesen le kellett azt bonyolítani, és ezzel felejtethetetlen élményt adni a résztvevőknek.

Köszönettel említem meg „vezetőségünk” tagjainak nevét:

Forrai János újságíró, az expedíció hivatalos vezetője, *Nagy Sándor* gazdasági vezető, *Lantos László* határőr-százados, *Laurenszky Ernő* krónikás, *Kovács Antal* a nógrádi úttörőcsoport vezetője.

*dr. Tóth József az expedíció
kerékpáros vezetője*

*Az alábbiakban a szalkszentmártoni találkozón elhangzott
hozzászólások szerkesztett változatát adjuk közre.*

Bús Gabriella hozzászólása:

Pedagógusként 12 év vidéki, (a Pest megyei Tökölön), majd 10 év fővárosi katedrán töltött munkaviszony alatt táboroztatóként, 1996-tól pedig a Pest Megyei Gyermek- és Ifjúsági Alapítvány (PMGYIA) titkáráként táborok fenntartójaként a táboroztatás mindkét oldalát alaposan megismertem.

Pedagógusi munkámban, főleg osztályfőnökként, kezdettől fogva fontosnak tartottam tanítványaimmal a természetjárás, túrázás, táborozást.

1974-1996 közötti „létáram”: a tanév végi 5-7 napos osztálykirándulások

(Akkor azokat még nem is neveztük táboroknak!), nyaranta egy-egy gyalogos, majd '84-96 között vízi vándortáborok, „Gárda” táborok Zánkán, és természetesen az ezeket előkészítő évközi rendszeres természetjáró programok (havonkénti túrák, vízi egységgel az uszodai programok, csónakok karbantartása). Volt nyár, amikor – az osztálykirándulás mellett – két vándortáborba, és egy Gárda-táborba vittem tanítványaimat.

Több éves tapasztalat után egyre inkább éreztem a táboroztatás fontosságát, pozitívumát és számtalan „hozádékát” a tanár-diák kapcsolatban. A táborok, különösen a vándortáborok alatt adódott

számtalan helyzet, amely emberileg más szemmel láttatta a diákot a tanár és viszont, a tanárt diákjai szemében. Sokkal több lehetőség adódott, hogy emberileg közelebb kerüljünk egymáshoz, mint az egész tanév alatt, hiszen együtt végeztünk mindent, esetenként több mint két héten át: izzadtunk; küzdöttünk távolsággal, szintekkel, hátizsákkal; együtt készítettük ételünket; éltük át a természeti szépségek látványát, ...

Míg a tanórákon „ellentét” a tanár-diák célja (a tanár tanítani akar, a diák kevésbé tanulni), a táborokban mindenki szeretné jól érezni magát, no és a tábor önként vállalt tevékenység.

A „hab a tortán” hasonlattal nyugtáztam a táborozásokat, vagyis „hab nélkül is torta a torta, de azzal az igazi”, azaz a pedagógusi munkának a táboroztatás a „hab”-ja.

Valamennyi vándortáborról és osztálykirándulásról naplót vezettünk, amelyek lapozgatása későbbi találkozók nagy élmény mindenkinek, ma már szinte történelem.

Egy biztos, a vándortáborok olyan komplex hatásúak voltak a – főleg felső tagozatos – korosztály számára, amely szinte mással nem pótolható. A honismeret, természet-, térképismeret, kulturális élmények mellett a közösségi élet, testedzés, ... együttes eredménye gazdagította a gyerekek szünidei programjait.

1995 környékén kezdődött a vándortáborok lecsendesedő íve. Okai között elsőként a költségek növekedését, a szülői, gyermeki elvárások növekedését, de a technika terjedésének negatív hatásait, és a szigorodó jogszabályokat is felsorolnám.

!!... és még egy fontos feltétel!

Ahogy minden „projekt”-nek, így a táboroztatásnak is legfontosabb feltétele a személyi feltétel. Saját tevékenységemben is szomorúan nyugtáztam, hogy sem a tököli vízi egységénél, sem fővárosi iskolámban nem sikerült olyan táborvezetői utánpótlást kinevelni, akik hosszútávon folytatták volna a táborokat. Vajon mi lehet az oka? Találgatva: talán generációs különbség, a felelősségérzet hiánya, a kényelemszeretet, ...?

A pedagógusként szervezett táboroztatások alatt több tucat táborhelyet ismertem meg, aminek, és az elméleti-gyakorlati tapasztalatoknak igen nagy hasznát vettem később PMGYIA titkáráként a három táborhely (Zamárdi, Kismaros, Kóspallag) üzemeltetése alatt.

A PMGYIA-nál megtapasztalhattam a táborvezetői hozzáállás széles skáláját is a kétnapos, „kipipálandó” érettségi szüneti kirándulásoktól a komoly szakmai előkészületeket igénylő módszertani táborokig.

A PMGYIA-nál egy időben próbáltunk a Börzsönyben három bázishelyes vándortábori útvonalat kialakítani Zebe-gény-Kőspallag-Kismaros útvonalon, amelyre mindössze két csoport jelentkezett, így ezt az ötletet félretettük.

A táboroztatás mindkét „oldalán” elsődleges fontosságúnak tartottam a táborok biztonságos szervezését, a PMGYIA táboraiban a balesetmentes használatot, lehetőleg minden probléma megelőzését, illetve a korai kezelését. A táboroztató segítők-önkéntesek felkészítése ugyancsak nagy hangsúlyt kapott.

A mai táboroztatókat csakis biztatni, motiválni lehet. A gyerekek számára minden egyes tábor számtalan lehetőséget és nagy élményt jelent(het).

Amit mi, egykori táborvezetők tehetünk, az összegyűjtött tapasztalatok átadásában segíthetünk.

Sok sikert, sok szép élményt kívánok a mai táborvezetőknek!

Utólagos megjegyzésem – a „hivatalos” szövegen kívül: azért teljesen ne sirassuk a vándortáborokat, hiszen más területen most kezd felfele ívelni a pl. vallási „vándorlás” (lásd El Camino, Mária utak stb.), no meg az örökös Kék túrázás. Még azt is el tudom képzelni, hogy az akkori vándortáboros gyerekek felnőttként élnek második vándorló életüket, remélve, családjukkal együtt!

Nemoda István hozzászólása:

„Az esemény jön, és elsuhan, az emlékezésnek ezer ideje van” – mondjuk gyakran. A vándortáborozók kíváltképp tudták/tudják ezt, de még megtoldják egy bölcseséggel. Az „igazi” túra, illetve tábor valójában háromszoros élmény:

1. Első az előkészítés, a felkészülés szakasza (útvonal látnivalóinak számbavétele; fizikai, - technikai felkészülés, kapcsolatfelvétel a bázisokkal, stb.),
2. Az útvonal bejárása bakancsban, két keréken, vagy kenukkal/csónakkal; a tervezett program megvalósítása, folyamatos dokumentálás (fotó, film, stb.),
3. Az átélt élmények, emlékek rendezése naplókba, fotók, filmek közös megtekintése pl. szülőkkel, stb.

Magam 1974-1993 között mindezt négy szerepkörben is megismerhettem, megtapasztalhattam.

Rajvezetőként, tábor, és/vagy túravezetőként (1974-1979):

Gyakorló pedagógusként a Tököli Általános Iskolában 2 vízi vándortábor (a továbbiakban: VT) szervezése (Duna, és Tisza – Körös túra) a „Kiskunlac-

házi Flottilával” közösen. Ezek 1975 és 1976-os években még nem voltak az Úttörőszövetség központi útvonalai (szervezésük ezért nagyobb munkát és felelősséget jelentett).

II. Rákóczi Ferenc születésének tricentenáriuma meghirdetett „Ónodtól – Vajáig” kerékpáros vándortábor (1976) és a „Dél-Dunántúli” VT (1977) „bejárató” csoportjai közé tartoztunk.

Az 1978-ban a gyalogos „Velence VT” valójában kisdobosoknak szerveződött, de rendhagyó módon – végzős 8. osztályom engedélyt kapott arra, hogy „búcsútáboraként” 12 napot még együtt tölthessünk!

Megyei úttörőelnökként 1979 és 1984 között:

Pest megye a Főváros után nem csak gyermeklétszámával (152 úttörőcsapatban közel 125.000 kisdobos és úttörő), de 16 járási, városi, községi váltótábori hálózatával „éllovas” volt a megyék között. Ez idő tájt három vándortábori útvonalat is működtettünk, így a:

- „Ságvári VT” (1974-1990) a Pilis nevezetességeit ismertette meg; útvonalfelelős - *Baross Péter*;
- „Vöröskő VT” (1975-1990) a Duna-kanyart ismertette meg; útvonalfelelős - *Völgyes József*;
- „Börzsöny VT” (1975-1990) a Duna bal partjának legszebb részein, településein vezetett; itt Szilágyi Árpád, majd 1984-től *Dr. Selmeczi Lóránd* volt az útvonalfelelős.

Mivel a '60-as, '70-es években a megyei, járási és városi állami-és politikai vezetők körében „presztizs” kérdés volt a gyermekek táboroztatási feltételeinek megteremtése/bővítése (a Pest Megyei Úttörőtábor 1956-tól fogadta a táborozni vágyókat Zamárdiban!), így egy-egy turnusban 1.500-1.600 fő vett részt a váltótáborokban (évente a megye gyermeklétszámának mintegy 30-35 %-a!).

Kezdetben a táborozók 5-6%-a, majd 1980-as években a VT-ok „virágkora” idején (ekkor már 35 tábori útvonalra lehetett PÁLYÁZNI!) ez az arány elérte a 10-13%-ot.

Elnökként az érintett erdőgazdaságokkal, települések iskoláival, úttörőházakkal való partneri együttműködés kialakítása és fenntartása, illetve a bázisok fejlesztése volt elsődleges feladatom. Kiemelkedő jelentőséggel bírt a csapatszinten szervezett vándortáborok anyagi- és erkölcsi támogatása. Példaértékű közülük a „Galga Expedíció” melyet *Takács Pál* és *Szarvas László* vezetésével évtizedeken át szervezett a Turai Úttörőcsapat (ez amolyan mozgalom volt a mozgalomban!)

Pest megyei ifjúság – és társadalompolitikai referensként, majd titkárként 1985-1990 között:

A rendszerváltást megelőző időszakban az állami ifjúságpolitikai intézmény és eszközrendszer segítségével követtem figyelemmel és segítettem Pest megyében a vándortábori mozgalmat.

E táboroztatási forma keretei között résztvevő hátrányos helyzetű gyerekek támogatására – évente 1-1.5 millió Ft pályázati pénzeszköz állt rendelkezésre. Amikor 1989-ben, az ÁISH vezetése a gyermek és ifjúsági vagyon felmérésére kapott felkérést a Kormánytól első alkalommal készült átfogó vagyonkataszter. Az önkormányzati választást követően – 1990 őszén – megalakult önkormányzati rendszerben – sajnálatos módon – ezen eszközrendszer első „áldozatai” éppen a vándortáborok lettek. Az Úttörőmozgalom monopol szerepének megszűnésével, legitimációjának nagybani megkérdőjeleződésével nem csak gazdátlanná vált e terület, de megtörtént az ingóságok „spontán privatizációja” is. A Megyei Önkormányzatok – mivel az Ötv. taxatív nem rögzítette e feladatkört – nem tartották feladatuknak e terület felkarolását. A Pest Megyei Közgyűlés is a Pest Megyei Gyermek és Ifjúsági Alapítványhoz (PMGYIA) „delegálta” a gyermekek táboroztatásának támogatását. A megyei Közgyűlés politikai arculata – a későbbiekben – is jelentősen meghatározta e területen folyó munkát, illetve annak költségvetési forrásból történő támogatását.

PMGYIA titkáráként 1990-1993 között:

Az országban egyedülállóan a tanácsai keretek között végzett munkát a Pest Megyei Önkormányzat Hivatalában is folytathattam – a korábbi szakmai tapasztalatok birtokában, – de „szárnyaszegetten”. A Közgyűlés mellett működő Társadalompolitikai és Nemzetiségi Bizottság feladatai között szerepelt a gyermek- és ifjúságpolitikai célok támogatása, de egy szolid forráson túl csupán a Zamárdi tábor fenntartására és működtetésre jutott forrás a PMGYIA -on keresztül. Ezért a Ságvári, a Vöröskő és a Börzsöny VT-ok 1991-ben már nem fogadhattak csoportokat. Így a két évtizedig épített hálózat és annak eszközrendszere, a kapcsolódó partnerségekkel együtt a veszteséglistára kerültek... (a 20 + 20 évenként ítéltető meg realisan!!)

Zárszóként:

Húsz évvel a fenti események után magam nem negyven, hanem „csak” húsz évről bátorodom véleményt formálni. Határozottan állíthatom, a vándortáboroztatás nagyszerű pedagógiai- és szocializációs eszközrendszer és tevékenység

volt. Ha címszavakban emelem ki főbb értékeit, akkor azt mondhatom olyan komplex hatást tudott megvalósítani, mely:

- a testi, fizikai képességeket, a lelki fejlődést elősegíteni képes testi- és politechnikai nevelési hatással bírt,
- a természettudományi, a történelmi, a kulturális, és a művészeti ismeretek bővítésével az értelmi nevelés területén hozzájárult a gyermeki személyiség formálásához,
- a honismeret, a hazafias érzelmek gazdagításával - a személyiség azon attitűdjeit mélyítette mely, a hazafias nevelés terén jelentőséggel bírt,
- közösségi keretek között a szolidaritásra, az erkölcsi normák „alkalmazásának” páratlan tárházát kínálta fel-nőttnek, gyermeknek egyaránt.

A fentiekben érthető, hogy számosan – 35-40 év távlatában –, nyugdíjasként is őrizzük az egykori táborok naplóit, útvonalak dokumentációit és mindennek előtt a közösen megélt élményeket, emlékeket. Többségében készen állunk arra, hogy unokáink nemzedékével – bakancsot húzva –, vagy csónakot vízre helyezve – újra bejárjuk az egykori útvonalakat... – amennyiben újraszerveződnek.

Antal István hozzászólása:

Ez a valamikori Petőfi ház kocsmája a bútorzatával, kárméntőjével egy régi szép emléket idéz föl bennem. Annak idején, mint az országos táborozási és turisztikai szakbizottság tagja, a Bács megyei szakbizottság vezetője, minden nyáron, több alkalommal, néhány „őrült” vándortáborozó, táborozó úttörővezető társammal együtt jártunk látogatni táborokat. Sok-sok élményben volt részünk; gyűjtöttük a hasznosítható ötleteket, szükség szerint segítettük a táborozókat. Természetesen érdekességek, jó sztorik is előfordultak. Néhányat szeretnék megemlíteni.

Egy alkalommal, néhai *Borits* (Sörits!!!) *Anti* barátommal, az őrült és őstáborozók egyikével, éppen a Mátrában önálló sáortáborozó egyik kiskunhalasi úttörőcsapat táborát indultunk a hegyek között megkeresni. Megérkeztünk Mátraszentlászlóra, innen csak gyalog lehetett megközelíteni a tábor. A Nap „hét ágra” sütött, nagyon meleg volt. Mivel néhány kilométeres gyalogtúra várt ránk, úgy döntöttünk, hogy a várható folyadékvesztés pótlására felkészülendő, betértünk a kocsmába folyadékot „tankolni”. A „műintézményt” Vidróczki csárdának keresztelték (köztudottan a névadó híres e vidéki betyár volt). Ahogy beléptünk, az ivó túlsó falának ablaka fölött egy nagy fatábla volt látható, amely azonnal

magára vonta a belépő tekintetét. Erre a fatáblára az alábbi versikét égették::

„Akivel itt ülsz, nem a feleséged.

Nem árulunk el, bármily nagy is vétked.

Diszkréciónk teljes, ne fájjon a fejed,

Mert mi sem áruljuk el, hogy kivel ült itt nejed!”

Minekutána elolvastuk, egymás felé fordultunk, s szinte vezényszóra, hangosan, duettben elmondtuk egymásnak az olvasott versikét. Ezt ma is, bármikor tudom citálni.

Valamelyik nyáron *Szabó Sanyival*, az akkori Bács-megyei úttörőelnökkel mentünk együtt. Útba esett az egyik bükki vándortábori bázis. Betértünk, beszélgettünk a gyerekekkel, a vezetőkkel. Közben én belelapoztam a bázisnaplóba. Az előző csoport beszámolóját olvastam VÉGIG! (A vándorozók sok esetben a bázisnaplókat nem a funkciónak megfelelően használták, sokkal inkább a tábornapló szerepet adtak ennek a dokumentumnak!). Az újabb sztori innen indul, ugyanis az előző csoport vezetője azt írta bejegyzése végére – az írás 5, azaz ÖT oldalt tett ki –, aki idáig elolvassa, azt szeretettel várom a következő bázison EGY ÜVEG TOKAJI-val. No, mondom Sanyinak, irány utánam... Már sötét volt, mikor megérkeztünk a következő „állomásra”. Feszes tábori őrség állt a bejáratnál. Üdvözöltük a kispajtásokat, s kértük, hogy egyikőjük szóljon a táborvezetőnek. Rövidesen megjött, s bekísért bennünket. A „nagy országos látogató” fontoskodásával, a beszélgetés során kapott információkkal kapcsolatban tettem megjegyzéseket – ami egyre inkább nem tetszett a jelen lévő kollégáknak –, majd nagy komoly „pofával” megkérdeztem: nos, akkor hol az a tokaji bor, amit ígértél?! A döbbenettől először szóhoz sem jutottak, aztán kitért a fergeteges nevetés. Nahát – mondta –, a fene se gondolta volna, hogy valaki is elolvassa terjedelmes írását. Megbeszéltük, hogy a következőkben a bázisnaplóba az ötleteket, javaslatokat, hiátusokat fogják beírni, s barátságban elváltunk.

Hadd meséljek el egy olyan történetet is, amely ha eszembe jut, ma is meghatódok, beleborzongok. A helyszín a Mecsek II. vándortábor egyik bázisa. Frissen érkezett turnussal találkoztunk. A gyerekek jókedvűen rendezkedtek be új helyükön. A felnőttek között volt egy, akkor 72 éves néni. Ő volt a turnus szakács nénije. Kiderült, hogy ez már a 12. vándortábora. A beszélgetés során az is kiderült, hogy bázisról-bázisra ő is, a gyerekekkel együtt gyalog teszi meg az utat, holott ebben az időben már megengedett volt, hogy nehezebb, terjedelmesebb dolgokat gépkocsival szállítsák. Ő is mehetett volna autóval. Azt mondta, ahhoz, hogy ezt a szép Magyarországot meg lehessen ismerni, látni lehessen,

gyalog kell járni. *„Köszönöm az úttörőknek, hogy jobban megismerhettem szép hazámat, hazánkat. Nélkülük nekem erre sosem lett volna lehetőségem.”*

Mindezekhez nincs szándékomban kommenteket fűzni. Mindannyian, akik ma itt vagyunk, és velünk „egy húron pendülő” távollévő táboroztató, szabadidejüket feláldozó kollégák, szülők, pártoló tagok tudjuk, hogy a jelenlegi társadalom mennyire ellehetetlenítette, megvonta ezt a lehetőséget a magyar gyerekek döntő többségétől. Már csak emlékeinkben él, hogy nyaranta Csillebércen, Zánkán, az országos, 100 főt befogadó sátor-váltótáborok, a vándortáborok, városok, járások elnökségei által működtetett 50-120 fős sátoros, faházas táborok, az úttörőcsapatok által szervezett önálló táborok a gyerekek tízezreit foglalkoztatták nyaranta.

Egyszer, egy jól menő vállalkozást vezető anyuka találkozásunkkor, a „jó napot úttörős Pista bácsi” köszönés után mondta, emlékezvén úttörős korára: *„Higgye el, én a gyerekeimet a világon szinte bárhová el tudnám vinni, de azt az élményt, amit én kaptam az úttörőtől, a táborozások során, az ma már nincs, s megvenni sem tudom a gyerekeimnek.”*

Szólnom kell egy sztori erejéig arról az emberről, aki hosszú idő után, ugyan nem eredeti ötletként, de szellemi és fizikai energiát nem kímélve, sok úttörővezetőt, s másokat is meggyőzve, megszervezte, elindította a vándortáborozást.

Talán 1976 kora tavaszán, lehet, hogy az úttörő-apparátus összetartás idején Zánkán megszólított *Szloboda Arpi*: gyere velem, elmegyünk autóval Csopek felé, bázishelyet nézni a majd induló Balaton-felvidék vándorhoz. Több helyen is megálltunk. Hosszas hallgatás után megszólalt. Kellene csinálni a Kiskunságban, jórészt a nemzeti park bejárásával egy vándortábort. Mondom én: Arpi, ki a fene kíváncsi a homokbucákra, főleg a rekkenő nyári melegben. Ellenkezésem ellenére addig jött-ment, szervezkedett, míg beindult az útvonal. Az első évben 10, vagy 12 csoport volt. A második évtől már telített volt. Az is előfordult, hogy nem tudtunk minden csoportot fogadni. Soha nem lehetünk elég hálásak *Szloboda Árpádnak*, *Árpinak*, hogy sok ezer gyerekek, felnőttek biztosított a vándortáborozás olyan élményeket, amelyek megfizethetetlenek.

A táborozás, bármelyik formája is, fantasztikus közösségformáló, megtartó erő volt olyannyira, hogy a tanév során is érezte hatását. Sajnos ez már NINCS, ez már csak MÚLT. Ha másképp nem megy, legalább emlékeinkben tartsuk meg múltunkat, próbáljuk átörökíteni az utánunk jövőknek.

Rakó József:

A szabadságharc gyermekhősei

A tartalmához hű külsővel jelent meg Jóska barátom könyve, amit nagy örömmel fogadtam és rögtön végig-olvastam. Régi kutatási témájaként örökítette meg az 1848/49.évi szabadságharc gyermekkatonáit, akik honvédként harcoltak a csatákban. Többen kitüntetések is kaptak, sokan megsebesültek, néhányan életüket áldozták hazájukért.

Eszembe jutott, amikor Jóska "heroikus küzdelemmel" felfedezte, megtalálta *Karsa Ferenc* '48-as honvédtiszt naplóját, a 150 évig eltűntnek hitt nagy jelentőségű kéziratot. Ez a tény, még néhai *Katona Tamás* történészprofesszor úr csodálkozását és elismerését is kiváltotta. Ebből a naplóból ismertük meg *Szabó Jóska* történetét, aki 11 évesen *Karsa Ferenc* futára volt. Részt vett a dicsőséges tavaszi hadjárat csatáiban és már a hetedik nagy ütközetre készült, amikor a tápióbicskei csatában életét veszítette. Folytatva a könyvet megismerjük *Koroknay Dániel*, *Büttner Emil* és *Pilaszanovich Béla* életét, tetteit és halálát. Tudomásunkra jut a kis *Krémer Jóska* hőstette is, akit *Görgey* tábornok részesített kitüntetésben a komáromi ütközetben. *Than Károly Bem* tüzére volt 13 évesen, Erdélyben *Gábor Áron* ágyúöntő műhelyében egész sereg fiú és lány szorgoskodott, segítve a munkát, gyűjtötték a vasat, fémeket. A váci csatában ugyancsak fiúk és lányok segítettek a tüzereknek összehordani az ellenséges ágyúk golyóit, majd azokat lehűtve visszalőtték az osztrákoknak. Gödöllőn a tápióbicskei csata után hírlancot alakítottak a gyerekek tanítójuk vezetésével, híreket továbbítva a lakosság és a főparancsnokság részére. A gyömrői és a Rákos menti harcokban is sok gyermekkatonára jeleskedett, sebesült meg. Az ország többi területén is elis-

merésre méltók voltak a kiskatonák. *Szomjas Károly* 13 éves volt, amikor a marosmenti csatában végzett futártevékenységért kitüntették. *Sipos Orbán* 14 éves volt, amikor nemzetőr lett Jászberényben, őt is, mint a többieket üldözték, megbüntették a szabadságharc elvesztése után. Pozsonyban deresre húzták a kisfiúkat az osztrák katonák volt, akit börtönbe is zártak, kicsapták az iskolából.

Érdekes a könyv három utolsó fejezete is. *Karsa Ferenc* Naplójából testvéreinek életét ismerjük meg, akik honvédek voltak. A legkisebb: Árpád őrmester volt, csodálatos módon maradt életben. Emlékeit ő is megörökítette. Ugyancsak kései a Budapesti Hírlapban 1892-ben megjelent közlés a szabadságharc legfiatalabb honvédeiről. A 14 név nem tartalmazza a 11 éves *Szabó Jóska*-t! Talán még voltak nála is fiatalabbak? Folytatódhat a kutatás napjainkban is? Végül pedig megismerjük a Hazánk Felfedezői Szövetség közel 30 éves történetének azt az epizódját, ami beszámol az évente március idusa előtt a budapesti Nemzeti Sírkertben történő megemlékezésről a Kossuth Mauzóleum előtt. Ennek ünnepélyességéről jómagam is meggyőződtem két alkalommal.

Jó szívvel ajánlom a könyvet történelemtanár kollégáimnak és közvetítésükkel a 10-14 éves tanulóknak! Az igazi hazaszeretet nagyszerű példáit olvashatjuk!

(Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó, Bp., 2013)

Dr. Szabó Imre

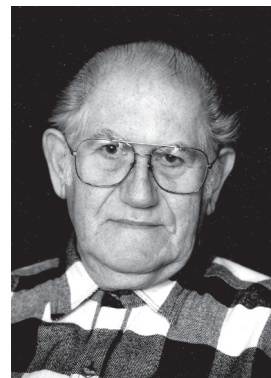
A kötet 1000Ft-os áron megrendelhető a következő címen:

Rakó József

1034 Budapest Szőlő u. 35.

Padisák Mihály

(1930-2014)

Nagyon elszomorított a Kossuth Rádió június 21-ei déli krónikájában elhangzott hír: elhunyt Padisák Mihály, a Magyar Rádió nyugalmazott főmunkatársa, rovatvezetője. A különös érzés mellé felvillant, hogy a napokban kezembe került egy régi fénykép, amit személyesen szerettem volna neki átadni. Ennek a története is eszembe jutott: első találkozásunk 1955 nyarán volt Mikospusztán, a DISZ-SZOT 29. Számú Úttörőtáborában. A gyerekekkel mi rajvezetők is körülálltuk a Rádió furcsa külsejű autóját és hallgattuk „Miska bácsi” beszédét, a sokkal későbbi „Miska bácsi levelesládája” című műsorának szerkesztő riporterét. Énekeltünk, játszottunk, vetélkedőt rendeztünk tiszteletére, majd megindult a gyerekek üzenete haza a távolból. Heves megyei pajtások voltak a résztvevők. Utánuk nekünk rajvezetőknek is megengedte, hogy üzenjünk, majd érdeklődött munkánk felől. A bemutatkozáskor én is elmondtam, hogy szeptembertől már gyakorló éves tanító leszek Majosházán és izgatottan várom találkozásomat a leendő tanítványaimmal. Ekkor ígérte meg, hogy fog velem riportot készíteni, amely el is hangzott a Rádióban „Először az új iskolában címmel”. Úttörő csapatvezetőként a majosházi, majd a szigetszentmiklósi gyerekeket is buzdítottam, hogy minél többen legyenek Miska bácsi tudósítói. Az első üzenetre is emlékszem, amit Józsa Marika küldött Miska bácsinak, és arról számolt be, hogy 1955-1956 telén, hogyan töltöttük a téli szünidőt, szánkózással és korcsolyázással Majosházán. Még később valamennyi könyvét elolvastam és jó kapcsolatban maradtunk mindvégig.

Ő követi archívumunkban a „krónikásokat”: Vajek Róbertet, Csőke Józsefet.

Szabó Imre

A Múltunk Öröksége Alapítvány Tájékoztatója

Szerkesztő: dr. Szabó Imre

Felelős kiadó: A Múltunk Öröksége Alapítvány

Szerzők: Antal István, Bús Gabriella, Magócsi Károlyné, Nemoda István, Révész György, dr. Pap István, dr. Szabó Imre, dr. Tóth József,

Nyomdai előkészítő: Révész György

Nyomás: Poremba Nyomda

Felelős vezető: Poremba Krisztián